

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 159/19

Λουξεμβούργο, 19 Δεκεμβρίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-263/18
Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers κατά Tom
Kabinet Internet BV κ.λπ.

Η πώληση μεταχειρισμένων ηλεκτρονικών βιβλίων μέσω ιστοτόπου αποτελεί παρουσίαση στο κοινό για την οποία απαιτείται άδεια του δημιουργού

Στην απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers (C-263/18), το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου έκρινε ότι η παροχή στο κοινό μέσω μεταφορτώσεως, για μόνιμη χρήση, ενός ηλεκτρονικού βιβλίου εμπίπτει στην έννοια της «παρουσίασης στο κοινό» της οδηγίας 2001/29 για το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας¹.

Η Nederlands Uitgeversverbond (NUV) και η Groep Algemene Uitgevers (GAU), δύο ενώσεις που έχουν ως σκοπό την προάσπιση των συμφερόντων των Ολλανδών εκδοτών, άσκησαν αγωγή ενώπιον του rechtbank Den Haag (πρωτοδικείου Χάγης, Κάτω Χώρες), με αίτημα να απαγορευθεί, μεταξύ άλλων, στην εταιρία Tom Kabinet να θέτει ηλεκτρονικά βιβλία στη διάθεση των μελών της «λέσχης αναγνώσεως» που η τελευταία έχει δημιουργήσει στον ιστοτόπό της ή να αναπαράγει τα βιβλία αυτά. Η NUV και η GAU υποστηρίζουν ότι οι δραστηριότητες αυτές προσβάλλουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των μελών τους επ' αυτών των ηλεκτρονικών βιβλίων. Κατά την άποψή τους, προτείνοντας «μεταχειρισμένα» ηλεκτρονικά βιβλία προς πώληση στο πλαίσιο αυτής της λέσχης αναγνώσεως, η Tom Kabinet προβαίνει σε μη επιτρεπόμενη παρουσίαση των βιβλίων αυτών στο κοινό. Η Tom Kabinet υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι οι δραστηριότητες αυτές καλύπτονται από το δικαίωμα διανομής, το οποίο υπόκειται, δυνάμει της προαναφερθείσας οδηγίας, στον κανόνα περί αναλώσεως όταν το οικείο αντικείμενο – εν προκειμένω τα ηλεκτρονικά βιβλία – έχει πωληθεί εντός της Ένωσης από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του. Ο κανόνας αυτός συνεπάγεται ότι η NUV και η GAU, κατόπιν της πωλήσεως των επίμαχων ηλεκτρονικών βιβλίων, δεν απολαμβάνουν πλέον του αποκλειστικού δικαιώματος να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διανομή τους στο κοινό.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή στο κοινό μέσω μεταφορτώσεως, για μόνιμη χρήση, ενός ηλεκτρονικού βιβλίου δεν εμπίπτει στο δικαίωμα «διανομής στο κοινό», όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, αλλά στο προβλεπόμενο από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας δικαίωμα «παρουσίασης στο κοινό», σε σχέση με το οποίο η ανάλωση αποκλείεται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

Προς στήριξη της διαπιστώσεως αυτής, το Δικαστήριο συνήγαγε ιδίως από τη Συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) για την πνευματική ιδιοκτησία, στην οποία ανάγεται η οδηγία αυτή, καθώς και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της τελευταίας, ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να ισχύει αυτός ο κανόνας περί αναλώσεως αποκλειστικώς όσον αφορά τη διανομή ενσώματων αντικείμενων, όπως είναι τα βιβλία σε υλικό φορέα. Αντιθέτως, η εφαρμογή του κανόνα αυτού περί αναλώσεως σε ηλεκτρονικά βιβλία ενδέχεται να θίγει το συμφέρον των δικαιούχων να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή κατά τρόπο πολύ σημαντικότερο απ' ό, τι στην περίπτωση των βιβλίων σε υλικό φορέα, δεδομένου ότι τα άυλα ψηφιακά αντίτυπα ηλεκτρονικών βιβλίων δεν φθείρονται με τη χρήση και, ως εκ τούτου, υποκαθιστούν πλήρως, σε μια ενδεχόμενη αγορά για μεταχειρισμένα έργα, τα καινούργια αντίτυπα.

¹ Οδηγία 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).

Όσον αφορά ειδικότερα την «παρουσίαση στο κοινό», το Δικαστήριο επισήμανε ότι αυτή πρέπει να ερμηνεύεται υπό ευρεία έννοια, ως καλύπτουσα κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσιάσεως και, ως εκ τούτου, κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα. Η έννοια αυτή απαρτίζεται από δύο σωρευτικά στοιχεία, ήτοι μια πράξη παρουσιάσεως του έργου και την παρουσίαση του έργου αυτού σε κοινό.

Όσον αφορά το πρώτο στοιχείο, από την αιτιολογική έκθεση της προτάσεως οδηγίας 2001/29 προκύπτει ότι «η καθοριστική πράξη είναι αυτή που συνίσταται στη θέση του έργου στη διάθεση του κοινού και, επομένως, στην προσφορά του σε προσβάσιμο στο κοινό δικτυακό τόπο, πράξη που προηγείται του σταδίου της πραγματικής κατ' αίτησιν μεταδόσεως» και ότι «δεν έχει σημασία το αν ένα πρόσωπο πράγματι μεταφόρτωσε το έργο αυτό ή όχι». Ως εκ τούτου, κατά το Δικαστήριο, το γεγονός ότι τα εν λόγω έργα τίθενται στη διάθεση οποιουδήποτε προσώπου εγγράφεται στον δικτυακό τόπο της λésσης αναγνώσεως πρέπει να θεωρηθεί ως «παρουσίαση» έργου, χωρίς να είναι αναγκαίο το εκάστοτε πρόσωπο να χρησιμοποιεί τη δυνατότητα αυτή μεταφορτώνοντας όντως το ηλεκτρονικό βιβλίο από τον ιστότοπο αυτό.

Όσον αφορά το δεύτερο στοιχείο, πρέπει να συνεκτιμάται όχι μόνον ο αριθμός των προσώπων που μπορούν να έχουν ταυτόχρονα πρόσβαση στο ίδιο έργο, αλλά και ο αριθμός των προσώπων που μπορούν να έχουν διαδοχικά πρόσβαση σε αυτό. Εν προκειμένω, κατά το Δικαστήριο, ο αριθμός των προσώπων που μπορούν να έχουν, ταυτόχρονα ή διαδοχικά, πρόσβαση στο ίδιο έργο, μέσω της πλατφόρμας αυτής, είναι σημαντικός. Ως εκ τούτου, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως από το αιτούν δικαστήριο του συνόλου των κρίσιμων στοιχείων, το επίμαχο έργο πρέπει να θεωρηθεί ότι παρουσιάζεται σε κοινό.

Εξάλλου, το Δικαστήριο έκρινε ότι, για να συντρέχει παρουσίαση στο κοινό, πρέπει ένα προστατευόμενο έργο να παρουσιάζεται με ειδικό τεχνικό τρόπο, διαφορετικό από όσους έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι πρότινος ή, άλλως, σε νέο κοινό, ήτοι κοινό το οποίο δεν είχε ήδη ληφθεί υπόψη από τους κατόχους του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας όταν επέτρεψαν την αρχική παρουσίαση του έργου τους στο κοινό. Εν προκειμένω, εφόσον η διάθεση ενός ηλεκτρονικού βιβλίου συνοδεύεται εν γένει από άδεια χρήσεως βάσει της οποίας επιτρέπεται μόνον η ανάγνωσή του από τον χρήστη που έχει μεταφορτώσει το οικείο ηλεκτρονικό βιβλίο, με τον δικό του τεχνικό εξοπλισμό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μια παρουσίαση όπως αυτή της Tom Kabinet απευθύνεται σε κοινό το οποίο δεν είχε ήδη ληφθεί υπόψη από τους κατόχους του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και, ως εκ τούτου, σε ένα νέο κοινό.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106